

KISOKOS

A bírósági igazgatás további elektronizálása
(Digitális bíróság) projekt

KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2017-00052

2018

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

T a r t a l o m j e g y z é k

I. Általános bevezető.....	3
1. Előzmények	3
2. A projekt hatásterületei.....	3
3. A projekt céljai	4
4. A projekt várható hatásai.....	4
II. Bírósági határozatok közzétételének és anonimizálásának fejlesztése	5
1. Alapvetés	5
2. Jelen.....	5
3. Jövő.....	6
4. Várható fejlesztések	7
III. A bírósági eljárások iratainak elektronizálása (e-Akta) és a bírósági periratok elektronikus betekintésének biztosítása	8
1. Alapvetés	8
2. Jelen.....	8
3. Jövő.....	9
4. Várható fejlesztések	10
IV. A bírósági szakrendszerek és a Központi Kormányzati Szolgáltatási Busz (KKSZB) közötti kapcsolat megteremtése	11
1. Alapvetés	11
2. Jelen.....	11
3. Jövő.....	12
4. Várható fejlesztések	13
V. Jogszabályi háttér.....	13

I. Általános bevezető

Az Országos Bírósági Hivatal (OBH) „**A bírósági igazgatás további elektronizálása (Digitális Bíróság)**” című, KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2017-00052 azonosító számú projektet a Széchenyi 2020 program keretében **2017. augusztus 15. és 2019. június 30. között** valósítja meg az Európai Unió támogatásával.

1. Előzmények

A Kormány a 2014-2020 időszakra vonatkozó **Partnerségi Megállapodás**ban célul tűzte ki a közigazgatás minőségi színvonalának emelése érdekében

- az adminisztratív terhek komplex csökkentését,
- az átláthatóság növelését,
- a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítását, valamint
- a hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulást.

A Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program (KÖFOP) éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1004/2016. (I. 18.) Korm. határozat módosításáról szóló **1287/2017. (VI. 2.) Korm. határozat** nevesítette a KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15 azonosítószámú „A bírósági igazgatás további elektronizálása (Digitális Bíróság)” című kiemelt projektet.

Az uniós **pályázati felhívás** az adminisztratív terhek csökkentésére irányul:

- bíróság-ügyfél
- bíróság-bíróság

relációban.

2. A projekt hatásterületei

- a bírósági határozatok közzétételének és anonimizálásának fejlesztése
- a bírósági eljárások iratainak elektronizálása (e-Akta) és a bírósági periratok elektronikus betekintésének biztosítása
- a bírósági szakrendszerek és a Központi Kormányzati Szolgáltatási Busz (KKSZB) közötti kapcsolat megteremtése

3. A projekt céljai

A projekt **átfogó célja** az adminisztratív terhek csökkentése. A megvalósuló fejlesztések eredményeként

- az ügyfelek gyorsabban és olcsóbban intézhetik ügyeiket,
- a bíróságokon pedig csökkennek az adminisztratív terhek, így hatékonyabb munkavégzés biztosítható.

A fejlesztések három fő hatásterületére figyelemmel a projekt **fő céljai**:

- a jogkereső állampolgárok, valamint a bírósági szervezet munkatársai egységes, jól kereshető anyagokból tudjanak tájékozódni a bírósági határozatok tartalmáról,
- a bírósági periratok elektronikus betekintésének biztosítása a teljes körű iratbetekintési jogosultsággal rendelkező ügyfelek és a bírák számára,
- a bírósági eljárásokban használt közhiteles nyilvántartásokkal való automatikus adatkapcsolat (interoperabilitás) kiépítése.

4. A projekt várható hatásai

- **Bürokráciacsökkenés:**
 - o csökkennek az ügyfelek adminisztrációs terhei
 - o csökken az ügyintézésre fordított költség és idő
 - o erősödik a bíróságok tevékenységének transzparenciája
 - o javul a közadatok elérhetősége és megismerhetősége
- **Szakmai hatások:**
 - o hatékonyságnövekedés
 - o megbízhatóbb, pontosabb adatok
 - o tértől és időtől független felkészülés
- **Társadalmi hatások:**
 - o könnyebb hozzáférés a döntésekhez
 - o tértől és időtől független iratbetekintés

II. Bírósági határozatok közzétételének és anonimizálásának fejlesztése

1. Alapvetés

A Digitális Bíróság projekt keretében sor kerül a bírósági határozatok közzétételének és anonimizálásának fejlesztésére, valamint a határozatok formai egységesítésének előkészítésére.

A megvalósuló fejlesztés célja:

- **ügyfelek szempontjából:** a bírósági határozatok gyorsabb, hatékonyabb, egyszerűbb elérésének biztosítása azért, hogy a jogkereső állampolgárok és szervezetek (pl. egyetemek, kutatók), valamint a társhivatásrendek képviselői egységes, jól kereshető anyagokból tudjanak tájékozódni a bírósági határozatok tartalmáról, amelyek anonimizálására a hatályos jogszabályoknak megfelelően kerül sor.
- **bírák szempontjából:** az egységes jogalkalmazás támogatása, valamint a bírói munka megkönnyítését szolgáló korszerű, egységes bírósági határozattár kialakítása, amely a felkészüléshez, írásba foglaláshoz és az ítélező tevékenységhez térőtől és időtől függetlenül elérhető.

2. Jelen

A társadalom részéről **állandó igényként** jelentkezik, hogy a bírósági határozatok minél szélesebb körben megismerhetővé váljanak, ezért elengedhetetlen, hogy

- az ügyfelek,
- a társhivatásrendek képviselői,
- az egyetemek,
- a kutatók,
- a jogvédő szervezetek és
- mindazok, akik a bírósági határozatok iránt érdeklődnek,

azokhoz **könnyen, gyorsan, egyszerűen, egy XXI. századi, ügyfélbarát keresőfelületen** férjenek hozzá.

A bírósági szervezetrendszer egésze szempontjából is alapvető jelentőségű a bírósági határozatok széles körű megismerhetősége, hiszen ez

- az **ítélkezési gyakorlat egységességét,**
- a határozatok **közérthetőségét** és
- a határozatok **követhetőségét** is szolgálja.

Az OBH **korábbi projekteken** is kiemelt figyelmet fordított a **bírósági határozatokhoz való hozzáférés egyszerűsítésére**, így az ügyfelek jelenleg is egy megújult keresőfelületen érhetik el az anonimizált bírósági határozatokat.

Az OBH a bíróság és más hatóság vagy szerv által hozott **anonimizált határozatokat** tartalmazó **Bírósági Határozatok Gyűjteményét**

- ingyenesen,
- valamennyi állampolgár és szervezet számára,
- azonos feltételek mellett,
- a bíróságok központi honlapján (www.birosag.hu) teszi elérhetővé.

Ezen túl a Bírósági Határozatok Gyűjteményében a határozatok szövegére és a megjelölt jogszabályhelyekre történő keresést is biztosítani szükséges.

A jelenlegi rendszerben **az anonimizálási és közzétételi folyamat szabályozási és informatikai környezete** is felülvizsgálatra szorul:

SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET	INFORMATIKAI KÖRNYEZET
<ul style="list-style-type: none">- a jelenlegi belső szabályozó nem teljes, hiányoznak például a közzétételi eljárás szabályai- az anonimizálási és közzétételi gyakorlat országosan nem egységes	<ul style="list-style-type: none">- elavult technológia- pontatlan találati listák- nem felhasználóbarát felület/kezelés- nehézkes kezelhetőség/kereshetőség- csak egyszerű keresésre alkalmas rendszer- korlátozott kereshetőség a határozatok szövegére, jogszabályhelyekre

3. Jövő

A jövő egy **korszerű, jól kereshető és egységes elvek alapján felépülő bírósági határozattár**, amely a bírósági határozatok nagyobb részét tartalmazza és többlépcsős, egymásra épülő fejlesztést igényel:

- **a bírósági határozatszerkesztés korszerűsítése** – a bírósági határozatok országosan egységes színvonalon és szerkezetben, jól kereshető struktúrával születnek, ezáltal könnyen anonimizálhatók és kereshetők,
- **anonimizálási módszerek továbbfejlesztése** – az új informatikai alkalmazás már a határozat megírásakor támogatja az anonimizálást, az anonimizált határozat előállítására „csak” egy kattintás,
- **bírósági határozattár korszerűsítése a jogegység és a kereshetőség érdekében** – a fejlesztés minden fellebbezhető határozatra és hatályon kívül

helyezést tartalmazó döntésre kiterjeszti az anonimizálás és közzététel körét, intelligens, gyorsabb kereshetőséggel és elérhetőséggel.

4. Várható fejlesztések

A projekt során várhatóan kialakításra kerül:

- ***Bírósági szövegszerkesztő felület***, ahol a bírói munkavégzés megkönnyítésére rendelkezésre áll:
 - o ***Határozatszerkesztő alkalmazás***, amely lehetővé teszi
 - az egységes megjelenésű, könnyen anonimizálható és kereshető határozatok szerkesztését,
 - a jogszabályok pontos megjelölését
 - a végzés- és ítéletsablonok alapján történő határozatszerkesztést
 - o ***Anonimizáló alkalmazás***, amely
 - javítja az anonimizálás minőségét az anonimizált dokumentumokban található hibák számának csökkentésével
 - már a szöveg bevitelénél felismeri az anonimizálandó szövegrészeket, így a határozat megszületésekor egy kattintással előáll az anonimizált változat is.

- ***Határozatkereső felület***
 - o ***Belső bírósági határozattár***, ahol
 - könnyebb, gyorsabb, kényelmesebb lesz a keresés
 - a bírák tértől és időtől függetlenül elérhetik az ítélkező tevékenységükhöz és a tárgyalásra való felkészüléshez szükséges anonimizált határozatokat
 - o ***Külső bírósági határozattár***, amely
 - ügyfélbarát felület
 - összetett keresést támogató informatikai alkalmazás
 - szabályozott, tematikus kereshetőséget biztosít.

Az anonimizálás folyamatát és a közzététel szabályrendszerét a megújult környezethez igazodó **új anonimizálási szabályzat** fogja szabályozni.

III. A bírósági eljárások iratainak elektronizálása (e-Akta) és a bírósági periratok elektronikus betekintésének biztosítása

1. Alapvetés

A Digitális Bíróság projektben megvalósul a bírósági eljárások iratainak elektronizálása és a bírósági periratok elektronikus betekintésének biztosítása.

A megvalósuló fejlesztés célja kettős:

- **elektronikus betekintés:** a konkrét ügyben érintett és iratbetekintési jogosultsággal rendelkező ügyfelek online, 0-24 órában, ingyenesen, személyes megjelenés nélkül betekinthesse a bírósági peres iratokba.
- **elektronikus akta:** a bírói munkavégzés megkönnyítése, a bírák tértől és időtől függetlenül elérhessék az ítélező tevékenységükhöz és a tárgyalásra való felkészüléshez szükséges iratokat.

2. Jelen

A bíróságokon

- évente, átlagosan **1.500.000 ügy** indul, melyekben közel **4 millió ember** érintett;
- az új eljárási kódexek alapján az eljárások nagy része **elektronikus**, emellett
- az **ügyfelek igényei** is egyre inkább az elektronikus eljárási formák, a tértől és időtől független ügyintézés irányába mozdultak el.

A digitalizációs trendeket a bírósági szervezetrendszernek is ki kell szolgálnia, ezért biztosítani kell a bíróság ügyfelei számára a jelenleg papír alapú, személyes megjelenéssel tanulmányozható periratok időtől és tértől független, elektronikus betekintését.

Az OBH – a korábbi projektek során megvalósított fejlesztésekkel – jelenleg is számos, **az ügyfelek kényelmét és növekvő igényeit kielégítő szolgáltatást** biztosít az elektronikus ügyintézési portálon:

- pertartam-kalkulátor,
- sms/e-mail értesítés pl.: szakértői vélemény benyújtása, fellebbezés előterjesztése.
- online panaszkezelés,
- betekintés a peres irat adataiba pl.: felek neve, címe, elérhetősége.

A bírósági **periratokba való betekintés** jelenleg:

- **személyes megjelenéssel,**
- **papír alapú akta** megtekintésével
- a bírósági lajstromirodák **ügyfelfogadási idejében** lehetséges.

Ezen kívül **az elektronikus ügyintézési portálon**

- **a regisztrált ügyfelek**
- **a bíróság előtt folyamatban levő peres ügyük egyes adatait** megtekinthetik,
- azonban magát **az elektronikus iratot nem tudják megtekinteni.**

A jelenlegi rendszerben tehát az elektronikus betekintés a peres iratok adataira korlátozódik, másrészt az iratok megtekintése **időigényes és költséges a bíróságok és a jogkereső állampolgárok számára:**

BÍRÓSÁG	ÜGYFELEK
IDŐTÉNYEZŐ	
<ul style="list-style-type: none">- az irat megkeresése,- az irat állampolgár részére történő átadása,- az állampolgár felügyelete a bírósági iratok megtekintése során,- a kért iratokról a másolat készítése	<ul style="list-style-type: none">- utazással töltött idő,- munkából való kiesés,- várakozási idő- megjelenéssel kapcsolatos idő duplikálódhat
KÖLTSÉGTÉNYEZŐ	
<ul style="list-style-type: none">- ingyenes másolatra jogosultak esetében a másolatkészítési költségek	<ul style="list-style-type: none">- illetékfizetési és másolatkészítési költség,- megjelenéssel kapcsolatos költségek

A bírósági iratok elektronizálásának további indoka, hogy **a bírák** rendelkezésére álljon egyrészt az otthoni munkavégzés során, másrészt a tárgyaláson

- tértől és időtől függetlenül,
- elektronikus formában,
- az ítélező tevékenységhez és a tárgyalásra való felkészüléshez szükséges irat.

3. Jövő

A jövő a jelenleg papír alapú iratok elektronizálása = **e-Akta kialakítása**, mely fejlesztéssel a bírósági eljárások teljes körű digitalizálása valósul meg.

- **Az ügyfelek** otthonról, kényelmesen, bármikor megtekinthetik a bíróság előtt folyamatban lévő ügyük iratanyagát, ezzel időt és pénzt takarítva meg: nincs utazásra, ügyintézésre fordított idő, megszűnik a másolási, utazási költség.
- **A bírósági munkatársak**, akik eddig személyes jelenlétükkel biztosították az ügyfelek iratbetekintési jogának gyakorlását, az iratot mozgatták, másolták, más érdemi munkára összpontosíthatnak.
- **A bírák** részére pedig a felkészüléshez, az ítélet írásba foglalásához a periratok elektronikus formában a nap 24 órájában, a hét minden napján rendelkezésre állnak.

4. Várható fejlesztések

A projekt eredményeként kialakításra kerül:

- az elektronikus ügyintézési portálon **az ügyfél iratbetekintő felület**, ahol bejelentkezést és azonosítást követően a bírósági iratok
 - o online
 - o 0-24 órában
 - o teljes terjedelmükben elérhetőek
 az iratbetekintési jogosultsággal rendelkező ügyfelek részére.
- **a bírói betekintő felület**, ahol a bírák elérhetik
 - o a munkavégzéshez szükséges e-aktát,
 - o a tárgyalási naplót,
 - o a perkönyvet.
- **az integrált bírósági ügyintézési felület**, ahol elérhetők a bírák munkavégzését könnyítő
 - o jogtár,
 - o döntvénytár,
 - o iratmintatár,
 - o bírósági szövegszerkesztő,
 - o ügyszakspecifikus szolgáltatások – pl.: vagyonmérleg kalkulátor

IV. A bírósági szakrendszerek és a Központi Kormányzati Szolgáltatási Busz (KKSZB) közötti kapcsolat megteremtése

1. Alapvetés

A bíróságokkal szemben támasztott időszerű, magas szakmai színvonalú ítélkezés követelményének megvalósulását támogatja a bíróságok és a Központi Kormányzati Szolgáltatási Busz (KKSZB) kapcsolatának kiépítése, a közhiteles nyilvántartások és a bíróságok KKSZB-n keresztül történő összekapcsolása.

A KKSZB, mint új informatikai felülethez való csatlakozás által automatikus, az információbiztonsági előírásoknak megfelelő **interoperábilis adatkapcsolat** lehetősége nyílik meg a bíróságok és a közhiteles nyilvántartásokat vezető, elektronikus ügyintézészt biztosító szervek - információforrások - között.

Az ítélkezés hatékonyságának növelése, valamint az ügyfelek által ügyintézésre fordított idő és költség minimalizálása érdekében, a végrehajtott csatlakozás eredményeként, a bíróságok bevezetik és az ítélkezési tevékenység során széles körben használni fogják a közhiteles nyilvántartások közvetlenül elérhető elektronikus felületeit.

Az interoperabilitás

- egyaránt szolgálja majd az **információforrások közötti gyors adatáramlást** és a résztvevők **adminisztratív terheinek csökkenését**.
- kiiktatja az adatokhoz való hozzáférés nehezítettségéből eredő időmúlást, elősegítve ezáltal az **időszerű és átlátható bírósági működést**.
- megszünteti az ügyfelekre e körben háruló adatszolgáltatási kötelezettséget, ily módon érvényre juttatva az **ügyfélközpontú eljárás** követelményét.

Egységes és átlátható, jogi és módszertani eszközökkel szabályozott eljárási rend kialakítására, a felhasználói kört és a felhasználói jogosultságokat normatív módon rögzítő szabályozók megalkotására kerül sor. Maradéktalanul biztosítandó, hogy a nyilvántartások adatai csak az arra jogosult személyek által váljanak hozzáférhetővé.

Az egységes platformnak köszönhetően **korszerű, stabil és fenntartható informatikai felület** jön létre, mely az ügyfelek igényeinek egyszerű, gyors és biztonságos kiszolgálása által erősíti a bíróságokba vetett társadalmi bizalmat.

2. Jelen

Az egyes ügyszakokban eltérő lehet a közhiteles nyilvántartások adataihoz való hozzáférés módja.

A hatályos szabályozás előnyei:

- az adattovábbítás biztonságos – célhoz kötöttség, adatigénylő azonosítása szükséges
- a megkeresett szerv köteles az adatszolgáltatást teljesíteni (büntető ügyekben térítésmentesen)

A hatályos szabályozás hátrányai:

BÍRÓSÁG	ÜGYFELEK
<ul style="list-style-type: none">- a közvetlenül hozzáférhető adatok köre szűk- nagyobb a bíróságra háruló adminisztrációs teher- hosszabb a bíróság által ügyintézésre fordított idő, ezáltal a pertartam is- többletköltség jelenik meg a bírósági eljárásban (posta)	<ul style="list-style-type: none">- nagyobb az ügyfelekre háruló adminisztrációs teher- hosszabb az ügyfelek által ügyintézésre fordított idő- többletköltség jelenik meg az ügyfeleknél

3. Jövő

Minden ügyszakban egységes, közvetlen hozzáférés lesz a közhiteles nyilvántartások adataihoz.

Az új szabályozás előnyei:

BÍRÓSÁG	ÜGYFELEK
<ul style="list-style-type: none">- biztonságos adatátadás- megbízható, pontos adatok	
<ul style="list-style-type: none">- csökken a bíróságok adminisztrációs terhe- csökken a bíróság által ügyintézésre fordított idő, ezáltal a pertartam is, javulnak az időszerűségi mutatók- a papír alapú ügyintézés minimalizálása által az intézményi környezettudatosság növekedhet	<ul style="list-style-type: none">- csökken az ügyfelekre háruló adminisztrációs teher- csökken az ügyfelek által ügyintézésre fordított idő, javul az ügyfél-elégedettség- nincs többletköltség a bírósági eljárásban az ügyintézésrel kapcsolatban- csökken az ügyfelek ügyintézésre fordított költsége

4. Várható fejlesztések

A projekt eredményeként kialakításra kerül a **tértől és időtől független adatkapcsolat a bíróságok és a más szervek által vezetett közhiteles nyilvántartások között.**

Ehhez informatikai fejlesztés, az eljárások mögött húzódó folyamatok újjászervezése, hatékony eljárásrend kidolgozása szükséges.

A fejlesztés során

- felmérésre kerülnek az érintett bírósági szakrendszerek és azok kapcsolódásai,
- megvalósul a szükséges belső és külső rendszerintegráció annak érdekében, hogy mind a belső adatbázisok, mind pedig a szakrendszerek képessé váljanak a KKSZB-n keresztül érkező adatok és információk megjelenítésére,
- megalkotásra kerülnek az adatigénylést szabályozó belső normák.

V. Jogszabályi háttér

- Az Európai Unió Alapjogi Chartája,
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.),
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény,
- a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény,
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény
- a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény,
- a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény,
- az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény,
- az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény,
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény,
- a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény,
- a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény,
- az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény,
- az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény,

- az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Kormányrendelet,
- a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet,
- a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatok megjelöléséről szóló 29/2007. (V. 31.) IRM rendelet,
- a Bírósági Határozatok Gyűjteményének közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló 13/2016. (XII. 22.) OBH utasítás,
- az OBH mindenkor hatályos szervezeti és működési szabályzata,
- a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII.23.) OBH utasítás,
- a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás.